

P O S E B A N I Z V J E Š T A J
O RADU GLAVNOG FEDERALNOG TUŽIOCA FEDERALNOG TUŽILAŠTVA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2023. GODINU

1. Vršenje nadzora rada nad kantonalnim tužilaštvima u Federaciji BiH

Nadzornu funkciju nad kantonalnim tužilaštvima tokom 2023. godine, Federalno tužilaštvo FBiH vršilo je u višestrukim segmentima, dok je glavni federalni tužilac istovremeno radio na unapređenju unutrašnjeg poslovanja Federalnog tužilaštva FBiH, i to u pogledu: donošenja općih obavezujućih uputstava (koja se dostavljaju i kantonalnim tužilaštvima), donošenja internih akata, rješavanja predmeta po pritužbama na negativne kantonalne tužilačke odluke (naredbe da se istraga neće provoditi i naredbe o obustavi istrage), rješavanje sukoba nadležnosti između kantonalnih tužilaštava, davanja zapažanja po optužnicama, postupanja u predmetima povodom žalbi, neposrednog nadzora nad predmetima kantonalnih tužilaštava, kao i odluka o davanju ili uskraćivanju saglasnosti na prijedloge posebnih vrednovanja predmeta i rada kantonalnih tužilaca.

a) U skladu sa zaključcima VSTV-a BiH i Smjernicama VSTV BiH za glavne tužioce radi donošenja općeg obavezujućeg uputstva o obligatornom okviru i standardima zakonitog i etičnog spajanja predmeta u fazama prijave i istrage i usaglašavanju tužilačke prakse, glavni federalni tužilac je dana 16.01.2023. godine donio Opće obavezno uputstvo o obligatornom okviru i standardima zakonitog i etičnog spajanja predmeta u fazama prijave i istrage i usaglašavanju tužilačke prakse, broj: A-6/23.

Nadalje, u skladu sa Smjernicama VSTV BiH za postupanje u predmetima trgovine ljudima, glavni federalni tužilac donio je tri Obavezna uputstva o postupanju tužilaca (u odnosu na imovinskoppravne zahtjeve žrtava trgovine ljudima, broj: A-454-1/23 od 29.12.2023. godine, u odnosu na odredbe o kažnjavanju korištenja usluga žrtava u predmetima trgovine ljudima, broj: A-454-2/23 od 29.12.2023. godine i u odnosu na odredbe o krivičnom gonjenju pravnih osoba u predmetima trgovine ljudima broj: A-454-4/23 od 29.12.2023. godine). Ovom prilikom napominjemo se da je Obavezno uputstvo o postupanju tužilaca u odnosu na odredbe o nekažnjavanju žrtava u predmetima broj: A-454-3/23 pripremljeno u nacrtu, ali isto nije doneseno obzirom da nam se ukazala spornom odredba pod tačkom 2.1. Smjernica. Riječ je o odredbi koja glasi: „...jedna ili više osoba počinila neko drugo krivično djelo a koje je neposredna posljedica njenog statusa žrtve (međunarodne) trgovine ljudima, za to djelo se neće voditi krivični postupak.“, a koja ne definiše za koje krivično djelo se neće voditi postupak, a što ne isključuje ni počinjenje najtežih krivičnih djela. Slijedom navedenog, smatramo kako je ovu odredbu potrebno dodatno definirati, zbog čega su zatražene dodatne konsultacije.

Nakon aktivnosti Radne grupe koju je formiralo VSTV BiH sa zadatkom da sačini nacrt uputstva kojim bi se unaprijedilo postupanje tužilaca i ovlaštenih službenih lica, na sastanku rukovodilaca tužilaštava i policijskih tijela na strateškom nivou – „Strateški forum“, u čijem radu učestvuje i glavni federalni tužilac, postignut je sporazum o konačnom tekstu Uputstva o postupanju tužioca i ovlaštenog službenog lica u otkrivanju krivičnog djela, počinioca i sprovođenju istrage, na osnovu kojeg je glavni federalni tužilac dana 16.03.2023. godine donio predmetno Obavezno uputstvo broj: A-104/23.

Strateški forum je tokom 2023. godine održao četiri sastanka, na kojima je, osim naprijed navedenog Uputstva, razmatrao i mogućnost izmjene Uputstva o postupanju tužilaca i ovlaštenih službenih lica u primjeni posebnih istražnih radnji, zatim saradnju tužilaca i policijskih agencija u smislu rada operativnih foruma, te je nastavio praćenje napretka u realizaciji preporuka Peer Review misije Evropske komisije, datih u Trećem Peer Review izvještaju – stručnoj analizi borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije na osnovu konkretnih predmeta.

U skladu sa svojom nadležnosti koja izvire iz člana 19. Zakona o Federalnom tužilaštvu i člana 51. Zakona o krivičnom postupku FBiH, glavni federalni tužilac rješava sukob nadležnosti između kantonalnih tužilaštava. U toku 2023. godine, takvih predmeta je bilo 12, koji su i riješeni u izvještajnom periodu.

U pogledu sukoba nadležnosti koji se pojavi između kantonalnog tužilaštva i nekog drugog tužilaštva izvan Federacije BiH, u primjeni su odredbe Sporazuma o uspostavljanju Koordinacijskog tijela glavnih tužilaca između Tužilaštva BiH, Federalnog tužilaštva F BiH, Republičkog javnog tužilaštva Republike Srpske i Tužilaštva BD, koji je potpisan u martu 2020. godine, te Obaveznog uputstvo o postupku rješavanja sukoba nadležnosti između kantonalnih tužilaštava u F BiH i drugih tužilaštava u BiH, broj: A-7/21 od 06.01.2021. godine, koje je glavni federalni tužilac donio na osnovu Sporazuma, propisavši postupak obraćanja kod ovakvog sukoba nadležnosti. Primjenom ovih akata, prevaziđen je pravni vakuum kada su u pitanju sukobi nadležnosti između kantonalnih tužilaštava u F BiH i drugih tužilaštava u BiH, što predstavlja efikasan alat u pogledu ovog sui generis sukoba nadležnosti. Podsjećanja radi, nadležnosti Koordinacijskog tijela propisane su članom 3. Sporazuma i iste podrazumijevaju, primarno razmatranje sukoba nadležnosti između tužilaštava u Bosni i Hercegovini u situacijama kada zakonom nije propisan način rješavanja sukoba nadležnosti i kada su iskorišteni svi prethodni načini rješavanja sukoba nadležnosti koji nisu doveli do rješenja, zatim razmjenu informacija i koordinaciju sprovođenja istraga koje su u toku, a koje se sprovode u više tužilaštava koja su potpisnici ovog Sporazuma, s ciljem unaprijeđenja zakonitosti i efikasnosti rada, te unapređenje saradnje i rješavanje drugih pitanja koja su u nadležnosti tužilaštava u Bosni i Hercegovini. Tokom 2023. godine, glavni federalni tužilac učestvovao je u radu u sastancima Koordinacionog tijela glavnih tužilaca, koji su zakazivani po iskazanim predmetima u kojima postoji sukob nadležnosti.

U januaru 2023. godine je usvojen Plan integriteta Federalnog tužilaštva FBiH za predstojeće četiri godine, čemu je prethodilo pozitivno mišljenje Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, ali i rad na njegovoj izradi tokom prethodne godine. Nakon njegovoj usvajanja, imenovan je koordinator realizacije Plana integriteta, te se preduzimaju aktivnosti na njegovoj provedbi, i provodi izvještavanje Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH.

U vezi sa provođenjem mjera iz Plana integriteta FT FBiH, kao realizaciju mjere I.2.2.1.1., glavni federalni tužilac je dana 13.12.2023. godine, donio je Odluku o razlozima za presignaciju predmeta, broj: A-669/23, kojom Odlukom su precizirani, u mjeri u kojoj se to moglo učiniti, razlozi za presignaciju predmeta koji bi bili primjenjivi na predmete koje zaprima Federalno tužilaštvo FBiH, a sve u skladu sa relevantnim odredbama Pravilnika o sistemu za automatsko upravljanje predmetima u tužilaštvima – TCMS, Planom integriteta Federalnog tužilaštva FBiH i u skladu sa zaključkom Kolegija Federalnog tužilaštva FBiH.

Imajući u vidu obaveze propisane Zakonom o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje („Službene novine FBiH“, broj 38/22), glavni federalni tužilac je dana 26.05.2023. godine donio Odluku broj: A-282/23, kojom Odlukom je zabranjeno pušenje u svim javnim zatvorenim prostorima i mjestima rada u Tužilaštvu, a u skladu sa članom 6. stav (1) navedenog Zakona.

Potrebno je podsjetiti da je, u cilju postizanja dinamike i kontinuiteta rada na predmetima korupcije i organizovanog kriminala, glavni federalni tužilac je dana 26.08.2021. godine donio Obavezno uputstvo o prioritetnom radu na koruptivnim predmetima visokog nivoa, imajući u vidu novu definiciju korupcije visokog nivoa usvojenu od strane Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, na sjednici održanoj dana 23. i 24.06.2021. godine. Ovim Uputstvom su kantonalna tužilaštva obavezana da rad na predmetima korupcije visokog nivoa učine prioritetnim, što podrazumijeva da predmete koji se nalaze u fazi prijave odmah uzmu u rad i donesu odluku po prijavi, a u predmetima koji se nalaze u fazi istrage intenziviraju rad i u što kraćem roku donesu tužilačku odluku. Kantonalnim tužilaštvima je blagovremeno, putem e-maila i isti dan kada je doneseno, dostavljeno ovo uputstvo na znanje i postupanje, o čemu su obaviješteni i predsjednik VSTV-a i Stalna komisija za efikasnost i kvalitet tužilaštava pri VSTV-u.

U vezi sa prednje navedenim, tokom 2023. godine nastavljene su aktivnosti Federalnog tužilaštva FBiH na implementaciji Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, koje su započete tokom 2022. godine. Navedeno podrazumijeva, između ostalog, i aktivnosti stvaranja preduvjeta za formiranje i osposobljavanje Posebnog odjela Federalnog tužilaštva FBiH, za koji je planirano da počne sa radom s danom 01.09.2024. godine. Konkretno aktivnosti, a u kojima je aktivno učešće imao glavni federalni tužilac, obuhvataju više održanih radnih sastanaka rukovodstva Federalnog tužilaštva FBiH sa predstavnicima drugih relevantnih institucija i tijela uključenih u realizaciju uspostave Posebnog odjela, potom projekciju budžetskih sredstava, te aktivnosti na iznalasku adekvatnog smještaja koji može zadovoljiti potrebe uspješnog funkcionisanja Posebnog odjela Federalnog tužilaštva FBiH, imajući u vidu njegovu prvostepenu nadležnost. U okviru Interresorne radne grupe imenovane radi implementacije Zakona, u čijem radu je aktivno sudjelovao glavni federalni tužilac, razmijenjena su značajna iskustva iz regije povodom uspostave i funkcionisanja posebnih/specijalnih tužilaštava. Glavni federalni tužilac je radi razmjene iskustava imao priliku posjetiti Specijalno državno tužilaštvo R. Crne Gore, a posjeta Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta R. Hrvatske (USKOK-u) je planirana početkom 2024. godine. Interakcija sa regionalnim ekspertima u ovoj oblasti i njihovi pogledi na uspostavu Posebnih odjela Vrhovnog suda FBiH i Federalnog tužilaštva FBiH, pomogli su precizirati aktivnosti koje Federalno tužilaštvo FBiH provodi.

Jedna od aktivnosti usmjerenih ka stvaranju uslova za početak rada Posebnog odjela Federalnog tužilaštva FBiH, bila je i donošenje novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Federalnom tužilaštvu FBiH broj: A – 475/23 od 30.11.2023. godine, koji je usvojen Odlukom VSTV-a BiH na sjednici održanoj 29. i 30.11.2023. godine. Naime, kroz više međuinstitucionalnih sastanaka održanih tokom 2022. i 2023. godine, na kojima je, između ostalog, vršena analiza funkcionisanja i rada budućeg Posebnog odjela, ukazano je da postojeća sistematizacija radnih mjesta nije dovoljna za efikasno funkcionisanje Posebnog odjela Federalnog tužilaštva FBiH, a uzimajući u obzir prije svega broj predmeta

koji će biti u njegovoj nadležnosti, zatim važeću normativu, te nužnost veće stručne podrške tužiocima u radu na predmetima (pravnici, istražitelji, ekonomisti, psiholog), s obzirom na propisanu prvostepenu nadležnost. Ujedno, nužnost donošenja novog Pravilnika, a ne izmjene i dopune prethodno važećeg, uvjetovana je i činjenicom da je cjelovitim, jedinstvenim Pravilnikom jasnije pratiti proces implementacije Zakona, s obzirom na neizvjesnost buduće lokacije Posebnog odjela i potrebu predviđanja dostatnih kadrova za njegovo funkcionisanje, ukoliko Federalno tužilaštvo FBiH i njegov Posebni odjel budu smješteni na različitim lokacijama. Prilikom izrade Pravilnika, uzeti su u obzir Kriteriji koje je donijelo Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH za određivanje potrebnog broja uposlenika u tužilaštvima u Bosni i Hercegovini broj: 06-109-5-1751-4/2020 od 07.10.2020. godine, međutim broj izvršilaca predviđen Prijedlogom Pravilnika je značajno ispod broja izvršilaca koje predviđaju Kriteriji.

Također, glavni federalni tužilac je inicirao i blagovremeno popunjavanje pozicija federalnih tužilaca Posebnog odjela FT FBiH, te je VSTV BiH dana 22.12.2023. godine raspisalo Javni konkurs za upražnjena mjesta u pravosuđu BiH broj: 04-07-3-4322-1/2023, a kojim su oglasne pozicije Posebnog zamjenika glavnog federalnog tužioca FT FBiH i devet (9) pozicija tužioca u Federalno tužilaštvo Federacije BiH, za koje je potrebno iskustvo u radu na predmetima organizovanog kriminala i korupcije odnosno složenim krivičnim predmetima.

U skladu sa ranijim obaveznim uputstvima glavnog federalnog tužioca, kantonalna tužilaštva i dalje redovno izvještavaju Federalno tužilaštvo FBiH dostavljajući podatke o predmetima u kojima je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja.

U skladu sa Pravilnikom o orijentacionim mjerilima za rad tužilaca u tužilaštvima u BiH i drugim aktima VSTV-a BiH donesenim radi pravilne primjene ovog pravilnika, glavni federalni tužilac je obavljao nadzor nad realizacijom planova rada i planova rješavanja starih predmeta kantonalnih tužilaštava, putem analize izvještaja o rezultatima rada kantonalnih tužilaštava.

b) Tokom 2023. godine, nadzor nad kantonalnim tužilaštvima vršen je i radom na predmetima po pritužbama na negativne kantonalne tužilačke odluke (naredbe da se istraga neće provoditi i naredbe o obustavi istrage). Sa time u vezi, glavni federalni tužilac je tokom 2023. godine vršio analizu svih pritužbi, radio na ujednačavanju postupanja i pratio nivo ujednačavanja stavova u Federalnom tužilaštvu FBiH povodom rješavanja pritužbi podnesenih Federalnom tužilaštvu FBiH na negativne tužilačke odluke kantonalnih tužilaštava. Ujednačavanje postupanja prilikom rješavanja pritužbi postignuto je i donošenjem Obaveznog uputstva glavnog federalnog tužioca o postupku rješavanja pritužbi na naredbe o neprovođenju istrage, naredbe o obustavi istrage, kao i pritužbi zbog neefikasnog i/ili nezakonitog rada tužilaca u krivičnim predmetima (broj: A-30/22 od 21.01.2022. godine). U predmetima u kojima su pritužbe ocjenjivane kao osnovane, date su detaljne i jasne upute kantonalnim tužilaštvima za postupanje s ciljem donošenja pravilnih i zakonitih tužilačkih odluka, bez prejudiciranja istih. U predmetima u kojima su pritužbe ocijenjene kao neosnovane, njihovim podnosiocima su dostavljana detaljna obrazloženja i razlozi, i to u formi rješenja. U 2023. godini, Federalno tužilaštvo FBiH je imalo ukupno u radu 565 predmeta po pritužbama na konačne odluke kantonalnih tužilaštava, od kojeg broja je riješeno njih 544, dok je 21 ostalo neriješeno. Neriješeni predmeti su u tom statusu ostali iz objektivnih razloga, obzirom da se radi o predmetima koji su formirani krajem mjeseca decembra, kada

nije bilo realnog vremenskog razmaka u kojem bi se spisi kantonalnih tužilaštava blagovremeno mogli pribaviti, kao i činjenici da se radi o kompleksnim spisima iz oblasti privrednog kriminaliteta i korupcije, za čije rješavanje je potrebno znatno više vremena u odnosu na ono koje je bilo preostalo do kraja 2023. godine, gledajući od dana dostavljanja spisa od kantonalnih tužilaštava. U svakom slučaju, rješavanje preostalog 21 predmeta, sasvim je izvjesno početkom 2024. godine.

c) Nadzorna funkcija rada kantonalnih tužilaštava ostvaruje se i kroz zapažanja po optužnicama, na način da Federalno tužilaštvo FBiH vrši pregled optužnica kantonalnih tužilaštava iz nadležnosti kantonalnih sudova, kao i svih optužnica podignutih za sva koruptivna krivična djela (bez obzira na propisanu kaznu), kako ona iz nadležnosti kantonalnih tako i iz nadležnosti općinskih sudova. O zapažanjima po optužnicama detaljno su upoznata kantonalna tužilaštva, što uveliko doprinosi ujednačavanju tužilačke prakse na prostoru Federacije BiH, koja za sobom povlači jačanje pravne sigurnosti. Također, sva data zapažanja po optužnicama dostavljaju se glavnom federalnom tužiocu i svim federalnim tužiocima. Na taj način, glavni federalni tužilac prati postupanje federalnih tužilaca i ukazuje na eventualnu potrebu ujednačavanja postupanja. U toku 2023. godine, ovom vrstom nadzora pregledano je 206 optužnica od ukupno 208 zaprimljenih optužnica, te su data pismena mišljenja o zapažanjima, koja su dostavljena kantonalnim tužiocima u nadležnim kantonalnim tužilaštvima, uz napomenu da su dvije optužnice koje su dostavljene 2023. godine ostale nepregledane, te će se njihov pregled izvršiti odmah početkom 2024. godine. Zapaženo je blago smanjenje broja pregledanih optužnica, odnosno broja podignutih optužnica od strane kantonalnih tužilaštava za krivična djela iz prvostepene nadležnosti kantonalnih sudova u Federaciji BiH, pa je tako je smanjen broj sa 239 pregledanih optužnica u 2022. godini na 206 pregledanih optužnica u 2023. godini.

d) Nadzorna funkcija Federalnog tužilaštva F BiH ostvaruje se i u drugostepenim krivičnim predmetima (KTŽ), kontrolom kvaliteta izjavljenih žalbi na prvostepene presude kantonalnih sudova, a koje žalbe se rješavaju u drugostepenom postupku pred Vrhovnim sudom. Postupajući federalni tužioci u tim predmetima bilježe svoja zapažanja, naročito u pogledu kvaliteta izjavljenih žalbi, ta se zapažanja analiziraju i na pogodan način čine dostupnim kantonalnim tužilaštvima. Ova vrsta nadzora predstavlja kontinuiran način nadzora koji se obavljao i tokom 2023. godine, tako da će se u narednom periodu ponovo analizirati i aktuelizirati pitanje unapređenja kvaliteta izjavljenih žalbi.

e) Početkom 2023. godine, glavni federalni tužilac donio je Obavezno uputstvo o postupku nadzora rada kantonalnih tužilaštava u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2023. godini, broj: A-251/23 od 12.05.2023. godine, čija suština se ogleda u tome da je stavljen prioritet vršenja nadzora neposredno u kantonalnim tužilaštvima, dok je predmet nadzora bio nadzor pravilnosti i dosljednosti primjene odredbe člana 231. (naredba o provođenju istrage) ZKP FBiH, i to u predmetima u kojima je u posljednje dvije godine donesena naredba o provođenju istrage, a u slučaju nedovoljnog broja predmeta nadzor je trebao obuhvatiti i naredbe o provođenju istrage koje su donesene prije naznačenog roka. U skladu sa ovim uputstvom, federalni tužioci su bili u obavezi sa liste predmeta odabrati po deset predmeta (pet predmeta iz oblasti korupcije i organizovanog kriminala i pet predmeta iz oblasti općeg kriminala za koja je zapriječena kazna zatvora preko 10 godina). Prilikom nadzora, federalni tužioci su usmjerili pažnju na zakonitost, efikasnost i ažurnost postupanja i rada u predmetu u vezi s donošenjem naredbe o provođenju istrage, odnosno na kontrolu i analizu

blagovremenosti postupanja po prijavi u odnosu na datum donošenja naredbe o provođenju istrage, formalnu i suštinsku ispravnost donesenih naredbi, da li je dovoljno opisano krivično djelo koje se osumnjičenom stavlja na teret, da li je potpuna pravna kvalifikacija, da li postoji dostatno obrazloženje razloga za donošenje naredbe o provođenju istrage, da li su radnje dokazivanja koje je potrebno preduzeti precizno i sveobuhvatno navedene, te da li su okolnosti na koje se osumnjičeni ispituju u istrazi sadržane i u naredbi o provođenju istrage, a kasnije i u optužnici u predmetima u kojima je ista eventualno podignuta. Dužnost federalnih tužilaca bila je sačiniti izvještaje o izvršenom nadzoru rada kantonalnih tužilaštava. O donesenom Uputstvu blagovremeno su obaviještena i upoznata kantonalna tužilaštva, kako bi mogli pristupiti ispunjavanju obaveza propisanim uputstvom. U konačnici, u pogledu ove vrste nadzora, može se zaključiti da su tokom 2023. godine, u Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo tri federalna tužioca izvršili pregled predmeta, svaki od po deset, dok su u ostalim kantonalnim tužilaštvima po dva federalna tužioca izvršili pregled od po 10 predmeta, što znači da je ovom vrstom nadzora u 2023. godini pregledano ukupno 210 predmeta. O izvršenim nadzorima sačinjeni su detaljni izvještaji sa uočenim propustima. Kao što je u prethodne dvije godine uspostavljena praksa, i početkom 2024. godine će biti izvršena analiza zaključaka izvedenih provedenim nadzorima rada kantonalnih tužilaštava, te će ista biti predstavljena svim glavnim kantonalnim tužiocima na proširenom kolegiju glavnih tužilaca u FBiH.

f) U saradnji sa projektnim timom VSTV-a BiH (Projekat jačanja tužilačkih kapaciteta / USAID-ov projekat „Pravosuđe protiv korupcije“) u toku 2023. godine, održane su dvije sjednice Proširenog kolegija glavnih tužilaca u FBiH posvećene pitanju strateškog planiranja – kroz koje se prezentuju strateški ciljevi kantonalnih tužilaštava koje je u toku kalendarske godine potrebno da postignu, odnosno prezentuju učinci njihove realizacije na pola tekuće godine, kako bi se time do kraja godine usmjerila realizacija postavljenih strateških ciljeva za tekuću godinu. Napominje se da je 2023. godine usvojen Strateški okvir za rad tužilaca u tužilaštvima u FBiH za period 2023. – 2025. godine, a kojim su utvrđeni konkretni ciljevi djelovanja i rada kantonalnih tužilaštava u narednom periodu.

g) Tokom 2023. godine, održane su dvije tematske sjednice Proširenog kolegija glavnih tužilaca u FBiH. Naime, u prethodne dvije godine uspostavljena je praksa održavanja i tematskih sjednica Proširenog kolegija glavnih tužilaca u FBiH, na kojima se vrši analiza zaključaka provedenih godišnjih nadzora rada kantonalnih tužilaštava u cilju postizanja ujednačenog postupanja kantonalnih tužilaštava u okviru tužilačkog sistema Federacije BiH, te adresiraju aktuelna pitanja od značaja za kantonalna tužilaštva.

Tematska sjednica Proširenog kolegija glavnih tužilaca u FBiH koja je održana 11.05.2023. godine, bila je posvećena analizi zapažanja provedenih godišnjih nadzora rada kantonalnih tužilaštava koje je provelo Federalno tužilaštvo FBiH u predmetima korupcije i organizovanog kriminala, sa predstavljanjem uočenih nepravilnosti i preporuka za otklanjanje istih u daljem radu, te ukazivanjem na pozitivne prakse koje su uočene u pojedinim kantonalnim tužilaštvima, sve radi postizanja ujednačenog postupanja svih kantonalnih tužilaštava.

Tematska sjednica Proširenog kolegija glavnih tužilaca u FBiH koja je održana 02.11.2023. godine, bila je posvećena realizaciji planova rada i trenutnim rezultatima rada na predmetima ratnih zločina, zatim predmetima korupcije i organizovanog kriminala, sa osvrtom na predmete visokog nivoa, te u tom trenutku aktuelnim pitanjima koja su od značaja za rad svih kantonalnih tužilaštava.

Održavanjem sjednica Proširenog kolegija glavnih tužilaca u FBiH i održavanjem tematskih sjednica, pokazalo se djelotvornim dopunskim načinom za efikasno ostvarivanje funkcije nadzora nad radom kantonalnih tužilaštava. Ujedno, adresiranjem pitanja koja su od značaja za rad kantonalnih tužilaštava na tematskim sjednicama Proširenog kolegija, te održavanjem fokusa na predmetima ratnih zločina, korupcije i organizovanog kriminala visokog nivoa, glavni federalni tužilac je nadomjestio potrebu vršenja posjeta kantonalnim tužilaštvima, naravno, uz kontinuirano praćenje efekata rada kantonalnih tužilaštava kroz redovno izvještavanje.

I pored činjenice da su ostvareni značajni rezultati rada na predmetima ratnih zločina u tužilaštvima i evidentan napredak, nesporna je potreba dodatnog intenziviranja rada na ovoj vrsti predmeta, u godinama koje dolaze, u cilju okončanja predmeta koje evidentiraju kantonalna tužilaštva. U toku 2023. godine glavni federalni tužilac učestvovao na više konferencija na temu procesuiranja predmeta ratnih zločina, među kojima je značajno istaći učešće u Regionalnoj konferenciji o saradnji i procesuiranju predmeta ratnih zločina, koju je u Sarajevu organizovao Ured tužioca Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove (MRMSK). Fokus Regionalne konferencije je bio na diskusiji o efektima trenutne regionalne saradnje u procesuiranju predmeta ratnih zločina, predmetima sa evidentiranim nedostupnim licem, predmetima ustupljenim državama u regiji te poteškoćama sa kojima se kantonalna tužilaštva susreću kod navedenih aspekata postupanja. Zaključci regionalne konferencije pokazali su da postoji izvjestan stepen poboljšanja regionalne saradnje u ovoj vrsti predmeta, ali i da se u predmetima koji evidentiraju nedostupna lica, ustupanje krivičnog gonjenja pojedinim državama regije i dalje suočava sa izostankom realizacije ovog instituta međunarodne pravne pomoći.

Pored uobičajenog nadzora rada kantonalnih tužilaštava u predmetima ratnih zločina, koji se odvijao kroz kontrolu predmeta u žalbenom postupku, donošenje odluka po pritužbama na odluke o obustavi i nesprovođenju istraga kantonalnih tužilaštava, kontrolu optužnica u ovim predmetima, te redovnu razmjenu informacija putem davanja uputa i sugestija kantonalnim tužiocima u rješavanju predmeta ratnih zločina, u toku 2023. godine glavni federalni tužilac je nastavio sa ranije uspostavljenom praksom konsultacija sa postupajućim tužiocima prilikom rješavanja dilema koje se pojave u konkretnim predmetima ratnih zločina.

h) Pravilnikom o orijentacionim mjerilima za rad tužilaca u BiH¹, donesenim početkom 2022. godine od strane Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, propisana je nova nadležnost Federalnog tužilaštva FBiH, a koja se ogleda u davanju saglasnosti po zahtjevima za posebna vrednovanja predmeta, kako u odnosu na veće vrednovanje predmeta prema članu 8. Pravilnika, tako i posebno vrednovanje rada tužioca u tužilačkom timu sukladno članu 10. Pravilnika, kao i posebno vrednovanje rada tužioca u presigniranom ili ustupljenom predmetu prema članu 11. Pravilnika. Proširenjem postojećih nadležnosti Federalnog tužilaštva FBiH propisivanjem nove, naprijed navedene, neminovno je došlo do povećanja broja predmeta i novih obaveza glavnog federalnog tužioca i federalnih tužilaca. U cilju osiguravanja ujednačenog pristupa Federalnog tužilaštva FBiH prilikom odlučivanja o zahtjevima za posebna vrednovanja predmeta, u ranijem periodu održano je više Kolegija Federalnog tužilaštva FBiH na kojima su zajednički razmatrani predmeti ove vrste, nakon čega se, radi

¹ „Službeni glasnik BiH“, br. 6/22 i 76/22.

ujednačavanja postupanja federalnih tužilaca, uspostavila interna praksa dostavljanja datih saglasnosti putem elektronske pošte ostalim federalnim tužiocima i stručnim savjetnicima.

i) Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH je 2020. godine usvojilo Strategiju za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu Bosne i Hercegovine. Ovom Strategijom identifikovana su četiri strateška cilja za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu Bosne i Hercegovine, te je predviđeno da svaka pravosudna institucija donese akcioni plan kojim će biti propisane aktivnosti usmjerene na ostvarivanje strateških ciljeva radi unapređenja rodne ravnopravnosti na nivou svake pojedine institucije, pa tako i pravosuđa u cjelini. Slijedeći smjernice i obaveze iz Strategije, glavni federalni tužilac je donio Rješenje o imenovanju radne grupe za unapređenje rodne ravnopravnosti u Federalnom tužilaštvu FBiH, broj: A-184/22 od 12.04.2022. godine. Tom prilikom vodilo se računa o rodnoj zastupljenosti u radnoj grupi. Nadalje, aktivnosti članova radne grupe nastavljene su i u 2023. godini, što je rezultiralo pripremljenim tekstom prijedloga Akcionog plana za implementaciju Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u Federalnom tužilaštvu FBiH, broj: A-73/23 od 14.02.2023. godine, koji prijedlog je glavni federalni tužilac prihvatio i usvojio, a Akcioni plan stupio na pravnu snagu. Akcionim planom bilo je predviđeno 14 aktivnosti, od kojih se dvije ili više njih odnosilo na ispunjenje jednog ili više strateških ciljeva, a dio aktivnosti se npr. odnosio na ispunjenje jednog od strateških ciljeva, uz naglasak da su aktivnostima iz Akcionog plana obuhvaćena sva četiri strateška cilja. Od 14 aktivnosti, njih 12 je realizirano u rokovima propisanim Akcionim planom, dok dvije aktivnosti nisu realizirane u 2023. godini. Slijedom navedenog, Akcionim planom za 2024. godinu predviđena je realizacija dvije nerealizirane aktivnosti, u kojoj godini je očekivana njihova realizacija zajedno sa ostalim pripisanim aktivnostima. Pored navedenog, važno je za istaći da je Akcionim planom, kao jedna od aktivnosti koja se cijeni kao jednom od najznačajnijih, predviđeno imenovanje „rodnog savjetnika“, sa zaduženjima da zaprima, razmatra i radi izvide u slučaju pritužbi povodom detektovanja potencijalno rodno nepoželjnih ponašanja kojima se narušava rodna ravnopravnost u Federalnom tužilaštvu FBiH. O imenovanju rodnog savjetnika i uputama kako postupiti u slučaju detektovanja rodne neravnopravnosti upoznati su uposlenici Federalnog tužilaštva FBiH, kao i javnost, stranke, građani i drugi posjetoci koji dolaze u kontakt sa Federalnim tužilaštvom FBiH, a obavijest je učinjena putem službene internet stranice.

j) Pored svega naprijed navedenog, glavni federalni tužilac se svakodnevno konsultuje sa federalnim tužiocima i zaposlenicima Federalnog tužilaštva FBiH, učestvuje u radnim sastancima sa istima, zatim učestvuje na različitim radnim skupovima u organizaciji Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH i drugih aktera i na istima predstavlja Federalno tužilaštvo FBiH, postupa i daje upute za postupanje u A predmetima evidentiranim u Federalnom tužilaštvu FBiH, te obavlja mnoštvo drugih poslova koji pripadaju aspektu rukovođenja Federalnim tužilaštvom FBiH.

2. Kolektivni radni rezultati Općeg odjela

Nadovezujući se na statističke i druge podatke o kolektivnim rezultatima Općeg odjela, naznačenim u narativnom Izvještaju o radu Federalnog tužilaštva FBiH, ovdje ćemo istaći određena naša opažanja u vezi s tim.

U toku 2023. godine Federalno tužilaštvo FBiH je imalo u radu ukupno 2.359 predmeta, od čega 1.652 predmeta u krivičnoj oblasti, 702 predmeta u administrativnoj, predmeta iz upravne i prekršajne oblasti je bilo 1, dok su 4 predmeta bila sa oznakom tajnosti.

Od navedenog broja, zaključno sa 31.12.2023. godine, riješeno je ukupno 2.326 predmeta, od čega njih 1619 u krivičnoj oblasti i 702 predmeta u administrativnoj oblasti, zatim u upravnoj i prekršajnoj oblasti riješen je 1 predmet, te 4 predmeta sa oznakom tajnosti.

Predmeti koji nisu riješeni u toku 2023. godine, njih ukupno 33, su predmeti iz krivične oblasti (KTA, KTŽ i KTŽK predmeti) koji su zaprimljeni na samom kraju godine, a isti će biti riješeni početkom 2024. godine. Pritužbe na konačne odluke tužilaštava koje su ostale u radu, odnose se na kompleksne i obimne predmete koji se ne mogu završiti u kratkom roku u odnosu na datum njihovog zaprimanja (tokom decembra 2023. godine), što predstavlja objektivan razlog njihovog neokončanja.

Broj: A -- 62/24

Sarajevo, 23. februar 2024. godine

GLAVNI FEDERALNI TUŽILAC
Munib Halilović

